

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz.U. z 2006 roku, Nr 139, poz. 992 z późn. zm.) świadczeniami rodzinnymi są :

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;**
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne;**
- 3) zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a;**
- 4) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.**

ZASIŁEK RODZINNY ORAZ DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Przyznawany jest na okres zasiłkowy, tj. od dnia 1 listopada do dnia 31 października następnego roku.

Podstawą do nabycia prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego jest spełnienie kryterium dochodowego, które w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 504 zł. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko posiadające orzeczenie o niepełnosprawności lub umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, kryterium dochodowe wynosi 583 zł na członka rodziny.

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 1) 68,00 zł** na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia;
- 2) 91,00 zł** na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia;
- 3) 98,00 zł** na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego przysługuje do ukończenia przez dziecko 18 roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyszej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

Według ustawy o świadczeniach rodzinnych szkołą oznacza: szkołę podstawową, gimnazjum, szkołę ponadpodstawową i ponadgimnazjalną oraz szkołę artystyczną, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy dla dzieci i młodzieży wymagający stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz ośrodek umożliwiający dzieciom i

miedzy innymi upoważnionym w stopniu głębokim realizacją obowiązku szkolnego i obowiązku nauki (art. 2 pkt 18).

Prawo do zasiłku rodzinnego przysługuje: rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka - tj. osobie, która występuje do sądu za dziecko, osobie uczącej się - tj. osobie pełnoletniej uczącej się, niepozostającej na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony, jeżeli zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymuje świadczenia rodzinne.

Zasiłek rodzinny nie przysługuje, jeżeli:

- dziecko lub osoba ucząca się pozostaje w związku małżeńskim lub przebywa w instytucji zapewniającej całonocne utrzymanie lub w rodzinie zastępczej;
- pełnoletnie dziecko lub osoba ucząca się jest uprawniona do zasiłku rodzinnego na własne dziecko;
- osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało przyznane świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka chyba, że:
  1. drugi z rodziców nie żyje;
  2. ojciec dziecka jest nieznan (w takim przypadku konieczne będzie przedłożenie zupełnego aktu urodzenia dziecka z odpowiednią adnotacją);
  3. powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego zostało przez sąd oddalone;
  4. sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka.
- członkowi rodziny przysługuje na dziecko zasiłek rodzinny za granicą, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Do zasiłku rodzinnego mogą przysługiwać poniższe dodatki:

1. **DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA DZIECKA**, wypłacany jest jednorazowo w kwocie 1000 zł. Przysługuje matce lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli wniosek o jego przyznanie zostanie złożony przed ukończeniem przez dziecko 1 roku życia.

2. DODATEK Z TYTU/ U OPIEKI NAD DZIECKIEM W OKRESIE KORZYSTANIA Z URLOPU WYCHOWAWCZEGO przyznawany jest na okres: 24 miesi cy, przy sprawowaniu opieki na jednym dzieckiem, 36 miesi cy, przy sprawowaniu opieki nad wi cej ni jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu, 72 miesi ce, przy sprawowaniu opieki nad dzieckiem legitymuj cym si orzeczeniem o niepe osprawno ci albo znacznym stopniu niepe osprawno ci. Dodatek wyp acany jest miesi cznie, w wysoko ci 400 z€

3. DODATEK Z TYTU/ U SAMOTNEGO WYCHOWYWANIA DZIECKA przys eguje samotnie wychowuj cym matce lub ojcu dziecka, opiekunowi faktycznemu lub prawnemu dziecka, je eli nie zosta e zas dzone wiadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka: poniewa drugi z rodziców dziecka nie yje lub ojciec dziecka jest nieznany albo powództwo o ustalenie wiadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zosta e oddalone. Wyp acany jest miesi cznie w wysoko ci 170 z€na dziecko, nie wi cej jednak ni 340 z€na wszystkie dzieci. Kwota ta podlega podwy szeniu o 80 z€ w przypadku dziecka legitymuj cego si orzeczeniem o niepe osprawno ci lub znacznym stopniu niepe osprawno ci.

4. DODATEK Z TYTU/ U WYCHOWYWANIA DZIECKA W RODZINIE WIELODZIETNEJ przys eguje w kwocie 80 z€miesi cznie na trzecie i ka de nast pne dziecko w rodzinie. Przy okre laniu liczby dzieci w celu ustalenia prawa do niniejszego dodatku brane s pod uwag y€cznie dzieci uprawnione do zasi eku rodzinnego.

5. DODATEK Z TYTU/ U KSZTA/ CENIA I REHABILITACJI DZIECKA NIEPE/ NOSPRawnego przyznawany jest w wysoko ci 60 z€miesi cznie na dziecko w wieku do 5 roku ycia i w wysoko ci 80 z€na dziecko w wieku powy ej 5 roku ycia, je li legitymuje si ono orzeczeniem o niepe osprawno ci lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepe osprawno ci.

6. DODATEK Z TYTU/ U ROZPOCZ CIA ROKU SZKOLNEGO, wyp acany jest jednorazowo w wysoko ci 100 z€na dziecko. Przys eguje równie na dziecko odbywaj ce roczne przygotowanie przedszkolne tzw. "zerówk ". Wniosek o wyp at dodatku sk ada si do dnia zako czenia okresu zasi ekowego, w którym rozpocz to dany rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne. Wniosek z€ ony po terminie nie b dzie rozpatrywany.

7. DODATEK Z TYTU/ U PODJ CIA PRZEZ DZIECKO NAUKI POZA MIEJSCEM ZAMIESZKANIA przyznawany jest na okres 10 miesi cy i przys eguje:
a) w wysoko ci 90 z€miesi cznie, w zwi zku z zamieszkaniem w miejscowo ci, w której znajduje si siedziba szko e ponadgimnazjalnej lub szko e artystycznej, w której realizowany jest obowi zek szkolny i obowi zek nauki. Prawo do tego dodatku nabywaj tak e dzieci lub osoby ucz ce si w gimnazjum lub szkole podstawowej, posiadaj ce orzeczenie o niepe osprawno ci lub stopniu niepe osprawno ci.

b) w wysokości 50 zł miesięcznie, w celu zapewnienia dziecku możliwości dojazdu z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadgimnazjalnej.

DOTYCZY OSÓB POSIADAJĄCYCH USTALONE DECYZJE ADMINISTRACYJNE PRAWO DO WIADCZE RODZINNYCH

W przypadku wystąpienia zmian w liczbie członków rodziny, uzyskania dochodu, wyjazdu członka rodziny poza granic Rzeczypospolitej Polskiej lub innych zmian mających wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych osoba, ubiegająca się lub pobierająca świadczenia rodzinne, jest obowiązana do niezwłocznego powiadomienia o tym organu wypłacającym świadczenia rodzinne.

Wskazano w ustawie jest mowa o **rodzinie** - oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny: małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostający na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia, a także dziecko, które ukończyło 25. rok życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tym niepełnosprawności rodzinie przysługuje świadczenie pielęgnacyjne; do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

W sytuacji uzyskania dochodu należy niezwłocznie przedłożyć w organie wypłacającym świadczenia rodzinne za świadczenie stosownej instytucji o wysokości dochodu netto za pierwszy pełny miesiąc od jego uzyskania.

Katalog różnic uzyskania dochodu (dochody uzyskane po roku, z którego dochody stanowią podstawę do ustalania prawa do świadczeń rodzinnych):

1. zakończenie urlopu wychowawczego,
2. uzyskanie prawa do zasiłku lub stypendium dla bezrobotnych,
3. uzyskanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z wyłączeniem pracy wykonywanej na podstawie umowy o dzieło,
4. uzyskanie zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej lub renty socjalnej, z wyjątkiem rent przyznanych rolnikom w związku z przekazaniem lub dzierżawą gospodarstwa rolnego,

5. rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej.

Wskazane w ustawie jest mowa o zatrudnieniu lub innej pracy zarobkowej - oznacza to wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub spółdzielni usług rolniczych, a także prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej.

Katalog możliwości utraty dochodu (dochody uzyskane w roku, który stanowi podstawą do ustalania prawa do świadczeń rodzinnych):

1. uzyskanie prawa do urlopu wychowawczego,
2. utrata prawa do zasiłku lub stypendium dla bezrobotnych,
3. utrata zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z wyłączeniem pracy wykonywanej na podstawie umowy o dzieło,
4. utrata zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej lub renty socjalnej, z wyjątkiem rent przyznanych rolnikom w związku z przekazaniem lub dzierżawą gospodarstwa rolnego,
5. wyrejestrowanie pozarolniczej działalności gospodarczej.

ZASIŁEK PIELGNIACZY

Przyznawany jest w wysokości 153 zł na pokrycie wydatków związanych z koniecznością zapewnienia opieki i pomocy innej osobie w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego, bez względu na dochód rodziny, posiadają :

- niepełnosprawne dziecko;
- osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia legitymująca się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia legitymująca się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do 21 roku życia;
- osoba, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysuguje:

- osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całonocne utrzymanie;
- jeżeli członkowi rodziny przysługuje za granicą świadczenie na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tej osoby;
- osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego.

Jeżeli wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego zostanie złożony w okresie trzech miesięcy od wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, prawo do zasiłku pielęgnacyjnego ustala się począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności do zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności lub lekarza orzecznika ZUS.

WIADCZENIE PIELGNACYJNE

Od 1 stycznia 2010 r. świadczenie pielęgnacyjne przyznawane jest bez względu na osiągnięte dochody na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje matce, ojcu, a także opiekunowi faktycznemu dziecka. Również inna osoba, na której ciąży obowiązek alimentacyjny wobec osoby nad którą sprawuje opiekę, otrzyma świadczenie, lecz dopiero gdy krewny w I stopniu nie będzie mógł sprawować osobistej opieki lub gdy takiej osoby nie będzie. Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje opiekunowi prawnemu. Przeznaczone jest na pokrycie utraty dochodu, w związku z rezygnacją lub niepodjęciem zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności zgodnie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczonymo możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Od dnia 1 listopada 2009 r. wysokość świadczenia wynosi 520 zł miesięcznie.

świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;
- osoba wymagająca opieki:
  1. pozostaje w związku małżeńskim;
  2. została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji w placówce zapewniającej całonocną opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i korzysta w niej z

całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem
zakładów opieki zdrowotnej;

- osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko;
- osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego albo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub inne dziecko w rodzinie;
- na osobę wymagającą opieki członek rodziny jest uprawniony za granic do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką.

JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA

Zapomoga przysługuje w związku z urodzeniem się żywego dziecka. Odmienne niż przy ustaleniu prawa do zasiłku rodzinnego nie jest brane pod uwagę czy dziecko żyje w dniu składania wniosku i wypłaty świadczenia. Uprawnienie do ubiegania się o wypłatę tego świadczenia przysługuje matce lub ojcu lub opiekunowi prawnemu lub faktycznemu dziecka - bez względu na dochody rodziny. Oznacza to, że może zostać ono przyznane tylko jednej z w/w osób. Jest to świadczenie jednorazowe. Kwota świadczenia wynosi 1000 (tysiąc) złotych. Termin do złożenia wniosku o zapomogę wynosi 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku, gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego - w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Wnioski złożone po terminie nie będą rozpatrywane. Jednorazowa zapomoga nie przysługuje, jeżeli członkowi rodziny przysługuje za granicą świadczenie z tytułu urodzenia dziecka.